

Marian Maciejuk

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

SAMORZĄDOWE INWESTYCJE W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM W LATACH 2000-2006

1. Wstęp

Inwestycje samorządowe dotyczą w szczególności inwestycji infrastrukturalnych, które służą przede wszystkim świadczeniu usług o charakterze użyteczności publicznej. Rozwój infrastruktury wpływa na poprawę warunków życia mieszkańców i sprzyja rozwojowi działalności gospodarczej, czyniąc nasze polskie gminy bardziej atrakcyjnymi i konkurencyjnymi wobec inwestorów. Wydatki inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego zajmują w Polsce czołowe miejsce w strukturze wydatków inwestycyjnych ogółem.

Celem opracowania jest ukazanie zróżnicowania działalności inwestycyjnej trójszczeblowego samorządu terytorialnego w Polsce. Obszarem badawczym było województwo dolnośląskie w latach 2000-2006. Badania obejmują wszystkie typy gmin, tj: gminy miejskie (33 jednostki), gminy wiejskie (79 jednostek) i miejsko-wiejskie (54 jednostki), powiaty ziemskie (26 jednostek) i powiaty grodzkie (3 jednostki) oraz samorządowe województwo.

W siedmioletnim okresie badawczym zaszły zmiany ustawowe w zakresie dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego, jak również w zakresie realizowanych zadań. Wpłynęło to na zmiany w kierunkach inwestowania. Analizowany okres wykazuje ścisłą zależność poziomu realizowanych dochodów jednostek samorządu terytorialnego, wydatków, w tym nakładów inwestycyjnych i ich zróżnicowania w czasie.

Zakresem badawczym objęto wszystkie szczeble jednostek samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim w zakresie:

- struktury wydatków inwestycyjnych,

- dynamiki wydatków inwestycyjnych,
- udziału wydatków inwestycyjnych w strukturze wydatków ogółem,
- wydatków inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca,
- źródeł finansowania inwestycji samorządowych,
- kierunków inwestowania.

Inwestowanie trójszczeblowego samorządu województwa dolnośląskiego wykazuje znaczne zróżnicowanie pod względem każdego kryterium stanowiącego podstawę badań.

2. Struktura wydatków inwestycyjnych

Wielkość nakładów inwestycyjnych poszczególnych typów jednostek samorządu terytorialnego określona jest z jednej strony możliwościami finansowymi, a z drugiej charakterem i skalą realizowanych zadań. Obydwa czynniki łącznie decydują o udziale poszczególnych typów jednostek samorządu terytorialnego w ogólnej kwocie samorządowych wydatków inwestycyjnych. Strukturę wydatków inwestycyjnych w samorządach województwa dolnośląskiego w latach 2000-2006 prezentują dane w tab. 1.

Tabela 1. Struktura samorządowych wydatków inwestycyjnych w województwie dolnośląskim w latach 2000-2006

Wyszczególnienie	2000	2003	2004	2005	2006
Ogółem JST (w tys. zł)	1 205 807,2	898 797,7	1 127 431,7	1 255 320,2	1 979 630,8
Ogółem JST (w %)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Województwo	8,9	8,7	8,1	12,5	11,8
Powiaty	6,1	10,4	8,1	6,0	8,2
Miasta na prawach powiatu	34,2	28,8	29,9	30,3	31,0
Miasta na prawach powiatu = 100:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
– Jelenia Góra	11,2	10,5	7,3	11,8	13,3
– Legnica	2,4	10,5	8,1	9,2	5,4
– Wałbrzych	8,7	-	-	-	-
– Wrocław	77,7	79,0	84,6	79,0	81,3
Gminy ogółem, w tym:	50,8	52,1	54,0	51,3	49,1
– gminy miejskie	17,6	16,3	13,0	20,4	18,0
– gminy wiejskie	13,8	16,6	20,4	15,0	14,2
– gminy miejsko-wiejskie	19,5	19,2	20,5	15,9	16,9

Źródło: obliczenia własne na podstawie [Wykonanie...].

W badanym siedmioletnim okresie funkcjonowania samorządu terytorialnego na trzech poziomach podziału administracyjnego w województwie dolnośląskim widoczne są znaczne różnice w procesie realizacji inwestycji samorządowych. Tendencję wzrostową wydatków inwestycyjnych wykazuje województwo samorządowe z 8,9% w 2000 r. do 12,5% w 2005 r. oraz powiaty ziemskie z 6,1% w 2000 r. do 8,2%

w 2006 r. ogółu nakładów inwestycyjnych wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Tendencję spadkową wykazują powiaty grodzkie; jest to wynikiem przede wszystkim rezygnacji w 2003 r. Wałbrzycha ze statusu miasta grodzkiego.

Charakterystycznym faktem jest koncentracja nakładów inwestycyjnych w stolicy województwa. Województwo dolnośląskie zamieszkuje 2,9 mln mieszkańców, z czego we Wrocławiu mieszka 625 tys. ludzi. Stanowi to 21,6% ogółu ludności województwa oraz 76,5% mieszkańców powiatów grodzkich. Można więc postawić tezę, że koncentracja nakładów inwestycyjnych jest pochodną koncentracji ludności, a co za tym idzie – skali realizowanych zadań przez samorząd Wrocławia. Koncentracja nakładów inwestycyjnych jest jednak wyższa aniżeli koncentracja ludności. Nakłady inwestycyjne we Wrocławiu przekraczają 25% ogółu wydatków jednostek samorządu terytorialnego oraz przekraczają 80% ogółu inwestycji realizowanych przez powiaty grodzkie, czyli o ok. 4 punkty procentowe w relacji do koncentracji mieszkańców.

Samorządowe gminy na inwestycje wydatkują średnio połowę ogólnych samorządowych nakładów inwestycyjnych w regionie, z czego gminy miejskie ponoszą blisko 20% nakładów inwestycyjnych.

3. Dynamika wydatków inwestycyjnych

Zmiany zadań realizowanych przez poszczególne typy jednostek samorządu terytorialnego, sposobu ich finansowania oraz innych czynników określających poziom dochodów, w tym polityki państwa wobec poszczególnych poziomów samorządu oraz umiejętności jednostek w zakresie pozyskiwania dochodów własnych, transferów z budżetu państwa i funduszy unijnych spowodowały znaczne różnice w dynamice wydatków inwestycyjnych. Kształtowanie się wskaźników dynamiki nakładów inwestycyjnych w samorządach województwa dolnośląskiego ilustrują dane w tab. 2.

Tabela 2. Dynamika samorządowych wydatków inwestycyjnych w województwie dolnośląskim w latach 2000-2006

Wyszczególnienie	2001/2000	2004/2003	2005/2004	2006/2005	2006/2000
Ogółem JST	91,3	125,4	111,3	157,7	164,2
Województwo	90,7	115,8	172,1	148,9	218,1
Powiaty	148,0	97,5	83,2	213,6	217,9
Miasta na prawach powiatu, w tym:	90,6	130,1	112,8	161,5	149,0
– Jelenia Góra	53,8	90,4	181,7	182,5	176,2
– Legnica	166,0	101,3	128,1	94,6	342,0
– Wałbrzych	149,1	-	-	-	-
– Wrocław	87,1	139,2	105,4	166,2	155,9
Gminy ogółem, w tym:	85,0	130,1	105,7	151,0	158,5
– gminy miejskie	67,8	100,1	173,8	139,7	168,0
– gminy wiejskie	106,5	154,6	81,7	149,1	169,2
– gminy miejsko-wiejskie	85,3	134,4	86,2	167,3	142,3

Źródło: obliczenia własne na podstawie [Wykonanie...].

Wydatki inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim w badanym okresie wykazują zróżnicowaną dynamikę. Generalnie dynamikę nakładów inwestycyjnych należy uznać za rosnącą z różnymi wahaniami w czasie. Warto zauważyć, że dynamika zdecydowanie się ożywiła po 2004 r., czyli po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej, co tym samym stworzyło możliwości pozyskiwania z funduszy unijnych przez samorząd środków na inwestycje.

Ogółem nakłady inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 64,2%. Województwo samorządowe i powiaty ziemskie podwoiły swoje nakłady inwestycyjne, a powiaty grodzkie zwiększyły je o blisko 50%, wśród nich Legnica potroiła swoje nakłady. Samorządowe gminy zwiększyły wydatki inwestycyjne o blisko 60%, w tym gminy miejskie i wiejskie zwiększyły swoje inwestycje o blisko 70%. Wśród badanych gmin dostrzega się bardzo duże zróżnicowanie w dynamice nakładów inwestycyjnych. Niektóre gminy w badanym okresie wielokrotnie zwiększyły swoje inwestycje, co świadczy o ich umiejętnościach w pozyskiwaniu środków na finansowanie inwestycji infrastrukturalnych. Są również gminy, w których nakłady inwestycyjne diametralnie obniżyły się, i wcale nie wynika to z braku potrzeb inwestycyjnych.

4. Udział wydatków inwestycyjnych

Zrealizowane nakłady inwestycyjne przez wszystkie jednostki samorządu terytorialnego w badanym okresie wykazywały do 2004 r. niepokojącą tendencję do zmniejszania się udziałów w ogólnej kwocie wydatków budżetowych, co prezentują dane w tab. 3.

Tabela 3. Udział samorządowych wydatków inwestycyjnych (w %) w wydatkach budżetowych ogółem w województwie dolnośląskim w latach 2000-2006

Wyszczególnienie	2000	2003	2004	2005	2006
Ogółem JST	18,7	13,9	15,5	15,5	20,8
Województwo	30,5	23,8	21,8	27,5	29,3
Powiaty	7,0	8,8	8,1	6,2	11,9
Miasta na prawach powiatu, w tym:	17,8	13,3	15,5	15,7	22,0
- Jelenia Góra	21,6	14,2	12,5	19,4	29,4
- Legnica	4,5	11,7	10,9	12,6	11,5
- Wałbrzych	14,0	-	-	-	-
- Wrocław	19,7	13,4	16,5	15,8	22,4
Gminy ogółem, w tym:	22,4	14,9	17,1	16,4	21,2
- gminy miejskie	21,7	11,8	11,0	16,2	20,3
- gminy wiejskie	22,9	18,4	23,6	18,7	23,4
- gminy miejsko-wiejskie	22,7	15,7	18,4	15,0	20,6

Źródło: obliczenia własne na podstawie [Wykonanie...].

Powszechnym zjawiskiem w latach 2000-2004 jest spadek udziału wydatków inwestycyjnych w ogólnej kwocie wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego. Wystąpił on szczególnie wyraźnie w gminach o charakterze miejskim oraz w miastach na prawach powiatu. Być może ujawnia się w ten sposób prawidłowość polegająca na wzroście wydatków bieżących związanych z eksploatacją i remontami obiektów infrastrukturalnych w jednostkach o wysokim stopniu takiego zagospodarowania, co wpływa na ograniczenie ich możliwości inwestycyjnych.

Warto podkreślić, że większość wydatków inwestycyjnych gmin i miast na prawach powiatu realizowana jest w wyniku samodzielnych decyzji podejmowanych przez organy tych jednostek i finansowana jest z wygospodarowanych przez nie środków. Natomiast znaczna część inwestycji powiatów i większość inwestycji województw finansowana jest z dotacji celowych. Wahania udziału wydatków inwestycyjnych na poziomie powiatów i województw zależą więc w znacznym stopniu (przede wszystkim w przypadku województw) od skali dofinansowania przez państwo. W 2003 r. dotacje celowe o charakterze inwestycyjnym finansowały 8,6% inwestycji gmin, 9,4% wydatków inwestycyjnych miast na prawach powiatów, 13,7% wydatków m. st. Warszawa, 36,8% inwestycji powiatów i 77,2% samorządowych inwestycji województw [*Działalność... 2005*, s.8].

Zdecydowany wzrost dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2006 r. został skierowany w większym stopniu na zwiększenie wydatków inwestycyjnych, a w mniejszym na realizację zadań bieżących. W tymże roku jedynie powiaty ziemskie przeznaczyły na inwestycje niespełna 12% swoich wydatków budżetowych ogółem, natomiast pozostałe jednostki – ponad 20% wydatków ogółem, a samorząd województwa blisko na ten cel przeznaczył 30% wydatków.

5. Wydatki inwestycyjne na jednego mieszkańca

Zestawienie poziomu wydatków inwestycyjnych poszczególnych typów jednostek samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2000-2006 pokazuje te same kierunki zmian, jakie wynikają z przedstawionych wcześniej analiz dynamiki i udziału wydatków inwestycyjnych. Wskaźnik ten pozwala ponadto ocenić różnice pomiędzy poszczególnymi typami jednostek samorządu terytorialnego. W analizowanym okresie następowały jednocześnie zmiany liczby ludności, które zapewne były zróżnicowane przestrzennie. Następował odpływ ludności z gmin, przede wszystkim do Wrocławia, oraz miał miejsce ujemny przyrost naturalny, co spowodowało zmniejszenie się liczby mieszkańców niemal we wszystkich gminach. Zmiany liczby mieszkańców nie były jednak na tyle widoczne, by podważyć wymowę liczb ilustrujących zmiany poziomu wydatków inwestycyjnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, co prezentują dane w tab. 4.

Tabela 4. Wydatki inwestycyjne w zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca w samorządach województwa dolnośląskiego w latach 2000-2006

Wyszczególnienie	2000	2003	2004	2005	2006
Ogółem JST	413,77	309,70	389,33	434,22	685,89
Województwo	36,60	27,03	31,37	54,09	80,67
Powiaty	37,92	47,82	43,78	36,48	78,06
Miasta na prawach powiatu, w tym:	429,08	271,64	410,44	464,07	750,29
– Jelenia Góra	514,06	306,80	279,13	511,40	939,10
– Legnica	90,41	253,10	257,12	330,88	314,49
– Wałbrzych	268,90	-	-	-	-
– Wrocław	508,77	326,34	455,05	480,07	797,70
Gminy ogółem, w tym:	313,71	240,24	293,43	310,50	469,80
– gminy miejskie	294,09	205,64	175,03	306,03	429,84
– gminy wiejskie	318,03	288,42	444,47	361,29	543,85
– gminy miejsko-wiejskie	330,51	239,99	322,94	278,72	462,77

Źródło: obliczenia własne na podstawie [Wykonanie...].

Niski poziom wydatków inwestycyjnych województwa oraz powiatów ziemskich wiąże się z charakterem realizowanych przez nie zadań. Z ich budżetów finansowane były budowy poważnych obiektów o znaczeniu ponadgminnym, a w przypadku województwa – o charakterze regionalnym. Jednak w przeliczeniu na jednego mieszkańca wydatki te stanowiły niewielkie kwoty. Podstawową część zadań służących świadczeniu usług publicznych realizowały gminy, stąd ich ok. 50% udział w tworzeniu infrastruktury.

Najwyższe wydatki inwestycyjne na jednego mieszkańca ponoszą powiaty grodzkie, w wśród nich Jelenia Góra (ponad 900 zł na jednego mieszkańca) i Wrocław (blisko 800 zł w 2006 r.). Wśród samorządów gminnych zdecydowanie wyższe nakłady inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca ponoszą gminy wiejskie. Jest to wynikiem realizacji kosztownych inwestycji wodociągowych i drogowych oraz stosunkowo mniejszej aniżeli w gminach miejskich liczby mieszkańców.

6. Źródła finansowania inwestycji samorządowych

Możliwości sfinansowania zrealizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego inwestycji w coraz większym stopniu uzależnione są od wielkości wykorzystywanych środków zwrotnych w postaci zaciąganych kredytów i pożyczek lub emitowanych papierów wartościowych. Służą one finansowaniu nowych inwestycji, jak również zapewnieniu wkładu własnego w celu pozyskania środków z funduszy unijnych. Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej otworzyły się możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych. Lata 2004-2006 ocenione zostały pozytywnie w zakresie umiejętności i możliwości pozyskiwania tego bezzwrotnego sposobu sfinansowania inwestycji samorządowych. Jednakże prezentowane przez Wrocławską Regionalną Izbę Obrachunkową dane zbiorcze w zakresie wykonania budżetów jednostek

samorządu terytorialnego nie wyodrębniają danych świadczących o wykorzystaniu funduszy unijnych w finansowaniu inwestycji samorządowych. Bezzwrotne dotacje z funduszy unijnych ujęte są po stronie dochodów i wydatków budżetowych bez ich wyodrębniania. Informacje takie zawierają imienne sprawozdania jednostek samorządu terytorialnego z wykonania, co przerasta możliwości autora.

Dane regionalnej izby obrachunkowej z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego zawierają informacje dotyczące zadłużenia w postaci kredytów i pożyczek oraz obligacji samorządowych. Są to zwrotne źródła finansowania zadań bieżących i inwestycji samorządowych. Umożliwiają one również jednostkom samorządu terytorialnego pozyskiwanie dotacji unijnych, zapewniając im wkład własny do realizowanych projektów inwestycyjnych. W 2006 r. zadłużenie ogółem jednostek samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim wynosiło ponad 2 mld zł, z czego 0,5 mld zł z tytułu wyemitowanych obligacji. Stanowiło to 23,3% ogółu dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego. Gminy miejskie były zadłużone na ponad 500 mln zł, w tym w obligacjach 94,7 mln zł, tj. 30,4% ich ogólnych dochodów. Najbardziej zadłużonymi miastami, których zadłużenie sięga bezpiecznej górnej granicy, przekraczając 50% ich dochodów budżetowych, są Lubań i Wałbrzych. Gminy wiejskie były zadłużone na 185 mln zł, a miejsko-wiejskie na ponad 250 mln zł.

Nie potwierdza się, wydawałoby się logiczna teza, że gminy, które charakteryzują się wysoką dynamiką i udziałem inwestycji w wydatkach budżetowych ogółem oraz wysokimi nakładami w przeliczeniu na jednego mieszkańca, również są mocno zadłużone. Wręcz przeciwnie, są one zadłużone umiarkowanie, w bezpiecznych granicach do 30% ich dochodów budżetowych. Należy więc podkreślić, że prowadzą one umiejętną i racjonalną politykę budżetową, w tym inwestycyjną. Dodatkowo można postawić tezę, że właśnie te gminy w dużym stopniu skorzystały z pomocy Unii. Świadczą o tym ich rosące dochody i wydatki budżetowe ogółem, w tym wydatki inwestycyjne.

7. Kierunki inwestowania

Struktura działowa wydatków inwestycyjnych poszczególnych typów jednostek samorządu terytorialnego związana jest z charakterem realizowanych przez nie zadań¹. Gminy miejskie i powiaty grodzkie koncentrują swoje inwestycje głównie w gospodarce komunalnej – 32,7% nakładów inwestycyjnych w 2004 r., następnie w transporcie i łączności – 21,0% oraz w oświacie i wychowaniu – 13,5%. Pozostałe działy klasyfikacji budżetowej zajmują zdecydowanie dalsze miejsca.

¹ Brak informacji dotyczącej kierunków inwestowania w jednostkach samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim w sprawozdaniach z wykonania budżetu skłonił autora do posłużenia się informacją pochodzącą z Krajowej Rady RIO i założenia, że na Dolnym Śląsku tendencje są podobne jak w skali całego kraju [*Działalność...* 2005, s. 11-12].

Gminy wiejskie natomiast najczęściej inwestują w transport – 26,6%, rolnictwo – 24,4% (budowa wodociągów i kanalizacji na wsiach) oraz w oświatę – 20,3%. Powiaty natomiast w 2004 r. 45,1% swoich wydatków przeznaczyły na drogi, 18,1% na ochronę zdrowia i 12,7% na oświatę. Województwo samorządowe przeznaczyło 40,5% na transport, 24,8% – na rolnictwo i 15,2% – na ochronę zdrowia. Dane te potwierdzają skalę realizowanych zadań przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego.

8. Podsumowanie

Przegląd danych ilustrujących działalność inwestycyjną jednostek samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego w latach 2000-2006 prowadzi do następujących wniosków.

1. W całym analizowanym okresie występowały znaczne wahania poziomu dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego. Było to wynikiem z jednej strony zmian polityki państwa wobec poszczególnych poziomów samorządu terytorialnego związanego z dodawaniem lub ujmowaniem realizowanych przez nie zadań, a z drugiej strony ze zmianami w dochodach jednostek samorządu terytorialnego wprowadzonych nową ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z 2003 r. [Ustawa z dnia 13 listopada...].

2. Koncentracja wydatków inwestycyjnych jest pochodną koncentracji mieszkańców w gminach miejskich województwa dolnośląskiego, jednakże nakłady inwestycyjne we Wrocławiu koncentrują więcej wydatków aniżeli wynika to z udziału ludności w skali województwa i w grupie powiatów grodzkich o 4 punkty procentowe. Potwierdza to tezę o szybszym rozwoju metropolii niż pozostałych miast regionu.

3. W zakresie dynamiki wydatków inwestycyjnych, udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem i wydatków inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca zauważa się duże zróżnicowanie zarówno w czasie, jak i pomiędzy poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego. Najwyższymi wskaźnikami charakteryzują się małe miasta województwa mające do 5 tys. mieszkańców, co świadczy o ich potrzebach w rozwoju infrastruktury. Do tych miast należą: Karpacz, Świeradów Zdrój, Wojcieszów i Zawidów. W miastach większych istniejące urządzenia infrastrukturalne absorbują znacznie większe środki na ich bieżące utrzymanie. W ostatnich dwóch latach zauważa się znaczne ożywienie dynamiki samorządowych wydatków inwestycyjnych. Zdecydowały o tym możliwości finansowania inwestycji samorządowych z funduszy unijnych.

4. Kierunki inwestowania jednostek samorządu terytorialnego związane były z charakterem realizowanych przez nie zadań.

5. Utrzymujące się zróżnicowanie poziomu wydatków inwestycyjnych w jednostkach samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego określone jest w pewnej mierze charakterem ich potrzeb, jednak w decydującym stopniu wynika ono z możliwości finansowych jednostek samorządu terytorialnego, a dokładniej z wysokości kwot, jakie mogą one przeznaczyć z dochodów na inwestycje po zrealizowaniu

wydatków bieżących. Obligatoryjny charakter tych wydatków i konieczność utrzymania ich na poziomie zapewniającym nieprzekraczalne minimum zaspokojenia potrzeb powoduje, że nadwyżka dochodów, która może być wykorzystana na cele inwestycyjne, posiada wynikowy, a więc zmieniający się w roku charakter. Decyduje to o niskiej realności planów inwestycyjnych, czemu w pewnej mierze mogłoby przeciwdziałać rozdzielenie budżetu na bieżący i inwestycyjny. Rozwiązanie takie zapobiegłoby wykorzystaniu dochodów z majątku na cele bieżące, ale jednocześnie usztywniałoby gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego.

6. Kolejny okres 2007-2013 stwarza możliwości pozyskiwania środków finansowych przez polskie samorzady na inwestycje w ramach przede wszystkim regionalnych programów operacyjnych określających priorytety, które zmierzają do wyrównywania różnic w zagospodarowaniu infrastrukturalnym. Organizacja przez Polskę mistrzostw w piłce nożnej Euro 2012 dodatkowo pociągnie za sobą wiele nowych inwestycji, zwłaszcza we Wrocławiu. Istnieje zatem obawa, czy w świetle tych wrocławskich inwestycji pozostałe miasta i gminy nie pozostaną daleko w cieniu.

Literatura

Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl.

Działalność inwestycyjna jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2004, Krajowa Rada RIO, Warszawa 2005.

Social and Economic Development and Regional Politics in Usti Region, red. M. Šašek, Uniwersytet J. E. Purkynego w Usti n/Łabą, Usti n/Łabą 2007.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, DzU 2003 nr 203, poz. 1966 z późn. zm.

Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego za lata 2000-2006, informacje RIO we Wrocławiu www.wroclaw.rio.pl.

INVESTMENTS OF LOCAL AUTHORITIES IN LOWER SILESIA REGION IN THE PERIOD OF 2000-2006

Summary

The study presents the diversification of investment outlays at three levels of local authorities units in Lower Silesia region, i.e. in communes, districts and the self-government region in the period of 2000 – 2006. The diversification is presented with regard to the structure of investment outlays, their dynamics, their overall share in budget expenditure, investment outlays per 1 inhabitant as well as sources and directions of financing investments. The research covers all types of communes: urban communes (33 units), rural communes (79 units) and urban-rural ones (54 units), as well as rural districts (26 units), townships (3 units) and also the self-government region.